

Marginem, 2000. – 511 с.

5. **Еванс Р. Дж.** На захист історії / Ричард Дж. Еванс ; [пер. з англ. В. Дмитрука]. – Львів : Кальварія, 2008. – 296 с.

6. **Ле Гофф Ж.** Середньовічна уява : есеї / Жак ле Гофф ; [переклав з французької Ярема Кравець]. – Львів : Літопис, 2007 – 346 с.

7. **Манн П. де.** Литературная история и литературная современность / Поль де Манн ; [пер. с англ. Е. В. Мальшкіна] // Манн П. де. Слепота и прозрение : статьи о риторике современной критики / Поль де Манн. Санкт-Петербург : Изд. центр «Гуманитарная академия», 2002. – С. 190-220.

8. **Ницше Ф.** О пользе и вреде истории для жизни / Фридрих Ницше ; [пер. Я. Бермана] // Ницше Ф. Сочинения : в 2 т. – Москва : Рипол Классик 1998. – Т. 2. – 1998. – С. 159-232.

9. **Олабарри И.** «Новая» новая история : структура большой длительности / Игнасио Олабарри // Ойкумена. Альманах сравнительных исследований политических институтов, социально-экономических систем и цивилизаций. – Харьков, 2004. – Выпуск 2. – С. 176-207.

10. **Рюзен Й.** Нові шляхи історичного мислення / Йорн Рюзен ; [пер. з нім. В. Кам'янець]. – Львів : Літопис, 2010. – 358 с.

11. **Савельева И. М.** Становление исторического метода: Ранке, Маркс, Дройзен / И. М. Савельева, А. В. Полетаев // Диалог со временем : Альманах интеллектуальной истории. – М., 2007. – Вып. 18. – С. 68-96.

12. **Скотт Дж. В.** Жіноча історія / Джоан В. Скотт // Нові підходи до історіописання / за ред. Пітера Берка ; [пер. з англ.] ; 2-ге вид. випр. – Київ : Ніка-Центр, 2010. – с. 61-90.

13. **Сосюр Ф. де.** Курс загальної лінгвістики / Фердінан де Сосюр ; [пер. з фр. Андрій Корнійчук, Костянтин Тищенко]. – Київ : Основи, 1998. – 324 с.

14. **Уайт Х.** Метаісторія: историческое воображение в Европе XIX века / Хейден Уайт ; [пер. с англ. под ред. Е. Г. Трубиной и В. В. Харитоновой]. Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2002. – 528 с.

15. **Хоркхаймер М.** Диалектика Просвещения. Философские фрагменты / Макс Хоркхаймер, Теодор В. Адорно ; [перевод с немецкого М. Кузнецова]. – Москва : Медиум, 1997. – 310 с.

16. **Шпенглер О.** Закат Европы : очерки морфологии мировой истории : в 2 т. / Освальд Шпенглер ; [пер. с нем. Н. Ф. Гарелина]. – Минск : Попурри, 1998.

17. **Fogel R.** Which Road to the Past? : Two Views of History / Robert Fogel, Geoffrey Elton. – New Haven : Yale University Press 1983. – 136 p.

18. **Kelley D. R.** Horizons of Intellectual History : Retrospect, Circumspect, Prospect / Donald R. Kelley // Journal of History of Ideas. – January-March, 1987. – Vol. 48, No. 1. – p. 143-169.

19. **Kellner H.** The Politics of Interpretation / Hans Kellner // The Politics of Interpretation / ed. by William J. T. Mitchell. – Chicago : Chicago University Press, 1983. – 386 p.

20. **MacHardy K. J.** Crisis in History, or : Hermes Unbounded / Karin J. MacHardy // Storia della Storiografia. – 1990. – Vol. 17 – P. 5-27

21. **Weisel E.** Brief an einen jungen deutschen Freund. Wie Kultur die Welt neu schafft / E. Weisel. // Die Zeit. – 27.08.1998. – P. 42.

УДК 930.1+308:37.013.3

В. І. Мудрак

**СУЧАСНІ СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В
КОНТЕКСТІ СПІВВІДНОШЕННЯ «ОСОБИСТІТЬ – ІНФОРМАЦІЯ»**

Сучасні підходи до розвитку співвідношення «особистість-інформація» в глобальному інформаційно-пізнавальному просторі розгортаються в системі інформаційного забезпечення фахової компетентності в межах вищої освіти. Це передбачає напрацювання новітніх соціально-філософських тенденцій у контексті «людина-технологія-вища освіта-фахова компетентність».

Ключові слова: інформаціологія, компетентність, система, інформація.

Современные подходы к развитию соотношения «личность-информация» в глобальном информационно-познавательном пространстве разворачиваются в системе информациологического обеспечения профессиональной компетентности в системе высшего образования. Это предполагает наработку новейших социально-философских

© В. І. Мудрак

Ключевые слова: информациология, компетентность, технология, информация, система

Modern approaches to the anthropology development in the global information space are realised in the system of information provision of professional competence in the highest education. This implies running time the newest social-philosophy trends in context «man-technology-the highest education-professional competence».

Key words: infomaciology, competence, information, techne, technology, system.

Проблематика даного дослідження знаходиться в площині соціально-філософських підходів заснування засад кількісної й якісної оптимізації пізнавальної духовно-культурної, техніко-технологічної інформації у змісті й організації вищої освіти в умовах формування і становлення сучасної фахової компетентності останньої в глобальному інформаційно-пізнавальному просторі, в змісті якого висуваються новітні вимоги щодо реалізації особистісного пізнавального і фахово спрямованого потенціалу.

Розробка і застосування таких підходів посиляються на систему методологічного забезпечення процесу інтенсивного напрацювання новітніх знань, умінь і навичок професійної діяльності, що мають проєктивний характер у галузі фахової компетентності вищої освіти щодо реалій глобального світового ринку праці.

Такий ракурс даної проблеми розгортається в річищі інтеграції інформаціологічного забезпечення фахової компетентності вищої освіти в світовий освітньо-науково-професійний простір, що в ньому розкривається особистісний потенціал (в системі відносин «особистість - інформація»), спрямування якому надане в межах вітчизняної вищої освіти. Це передбачає, перш за все, сконцентрованість зусиль усіх ланок вищої освіти щодо підвищення рівня вітчизняного науково-професійного потенціалу, а з іншого боку, пошук шляхів інтеграції останнього в світову систему ринку праці. Відповідальність за оптимальне узгодження вітчизняних вимог до підготовки майбутнього фахівця із глобальними світовими вимогами до його рівня фахової компетентності покладається на систему вищої освіти, що неухильно інтегрується в останні. Саме тут і виникають новітні підходи з точки зору соціально-філософського забезпечення такої інтеграції. З одного боку, для майбутнього фахівця відкриваються раніше небачені можливості доторкнутися до глибин інформаційного забезпечення фахової підготовки, а з іншого, – така особистість стикається із світом відкритих проєктів, що несуть масу викликів: духовних, психологічних, політико спрямованих, економічних, інформаційних, тощо. Йдеться про адаптацію молодого фахівця до системи інтерактивних зв'язків у інформаційно-пізнавальній галузі. На нашу думку, долучення такої особистості до світового ринку праці, вимагатиме креативних зусиль усієї системи вітчизняної вищої освіти.

Стан розробки наукової проблеми базується на досягненнях вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі теорії інформації та управління нею в суспільно-соціальних відносинах (В.Г. Афанасьєв, Бауер Фрідріх Л., І.Й. Блох, Д.І. Блюменау, М. Боніц, Н. Вінер, М.В. Вачевський, Леон Бріллоен, Т.Г. Геращенко, Н.Г. Джинчарадзе, У. Ешбі, Ю.М. Канигін, С.Г. Кулешов, Л. Куффінал, М.М. Мойсєєв, Рейворд І. Бойд, А.Д. Урсул, Ю.А. Шрейдер, К. Шеннон та ін.). Проте, швидкоплинний сучасний ринок інтегрованої світової праці і застосування на ньому новітньої пізнавально-ціннісної-фахової інформації передбачає новітнє теоретичне забезпечення руху такої інформації і залученості до неї майбутніх фахівців. Такий процес передбачає подальше дослідження означеної проблеми. З погляду методології науки й освіти соціальна інформація пізнавального характеру розглядається й аналізується як ресурс і потенціал їх розвитку в науково-освітніх комунікаціях, техніко-технологічних структурах науково-освітнього спрямування, системах, формах тощо (Дж. Бернал, В.О. Виноградов, Г.М. Добров, Г. Клаус, О.М. Князева, А.Й. Уйюмов, Ф.М. Цирдя, та ін.). У свою чергу, вимагає подальшого дослідження процес реалізації таких комунікацій у системі «вітчизняна освіта–міжнародний ринок праці». Застосування соціальної інформації в освіті й науці на теренах інформаційного суспільства з погляду сучасної соціальної філософії та її трансформація на рівні знання, духовно-ціннісного досвіду людства, нації, особистості розглядаються як новітній етап їх розвитку (В.П. Андрущенко, В.П. Бех, М. Кастельс, В.Г. Кремень, Т.П. Малькова, М.І. Михальченко, В.А. Рижко, та ін.)

Саме у цьому, на нашу думку, полягає основний шлях сучасних соціально-філософських розробок на теренах співвідношення вітчизняних досягнень у галузі фахової компетентності вищої освіти з точки зору її інтеграції в світовий інформаційно-пізнавальний простір й напрацювань і загальносвітового досвіду реалізації фахової компетентності на інтегрованому ринку праці.

Функціонування, трансформація, управління пізнавальною соціальною інформацією в змсті й організації вищої освіти розглядаються на теренах філософії освіти, методології освіти, дидактики (Л.П. Буєва, Е.М. Гусинський, І.А. Зязюн, С.Ф. Клепко, В.С. Лутай, М. Малкей, Л.А. Мікешина, М.І. Романенко, та ін.). Такі розробки, на наш погляд, необхідно інтегрувати в систему інтернаціонального досвіду впровадження результатів фахової компетентності, надбаної в системі вітчизняної вищої освіти. Проективним уявляється процес розширення поля підходів стосовно інтеграції вітчизняних напрацювань в систему світових розробок, що набули креативного значення. Щодо розвитку вищої освіти в сучасному суспільстві, застосування соціальної інформації пізнавального характеру, спрямованого на підвищення фахової компетентності як вищої освіти в цілому, так її вихованців, розглядається як методологія реалізації науково-професійного, його презентації; форма здійснення інтелектуального й емоційного розвитку особистості; розвитку управлінської освітньої системи на рівні подання навчального і практично спрямованого матеріалу, організаційно-методичних засад вищої освіти, методології програмованого навчання, інформатизації процесу наукового, освітнього пізнання, що в ньому реалізуються новітні техніко-технологічні засоби, спрямовані на активізацію процесу професійного і загальноосвітнього становлення особистості (А.М. Алексюк, В.І. Астахова, В.П. Безпалько, В.Ю. Биков, Я.Я. Болубаш, А.В. Васильєв, О.О. Жук, Г.О. Козлакова, Массінга Венансіо, Іван Марєв, Н.В. Морзе, О.В. Оліфіров, С.А. Ракова, В.Г. Розумовський, та ін.). В контексті нашого дослідження йдеться про пошук шляхів оптимізації загальноосвітньої науково-професійно-пізнавальної інформації стосовно розвитку потенціалу фахівців, які виходять на світовий ринок праці, маючи підготовку у вітчизняній освіті. Такий процес має багатоаспектний характер, що вимагає подальших досліджень, які в свою чергу, мають бути покладеними на соціально-філософську методологію.

Завданнями в річищі дослідження є: формування інтегрованого науково-освітнього інформаційного середовища, що в ньому оптимально з точки зору співвідношення «людина–інформація» в умовах новітньої пізнавальної інформаційно-пізнавальної ситуації реалізується потенціал особистості – впроваджувача фахової компетентності, надбаної в річищі вищої освіти; створення оптимальної інформаційної інфраструктури в кожній зі складових ланок вищої освіти для здійснення науково обгрунтованого співвідношення особистісних зусиль і суспільних вимог щодо підготовки майбутнього фахівця; формування й раціональне використання індивідуалізованих пізнавально-духовних інформаційних ресурсів з точки зору ентропійних і негаентропійних процесів у галузі техніко-технологічного обгрунтування пізнавального процесу; створення баз даних і знань, зорієнтованих на прогнозування інтегративних пізнавально-ціннісних процесів розвитку вищої освіти на усіх рівнях – від особистісного до загальнодержавного, планетарного, тощо.

В умовах глобального інформаційного суспільства, глобального ринку праці, в якому головним ресурсом і потенціалом є людина у системі соціальної інформації пізнавально-технологічного характеру (фахівець з певним запасом знань, умінь та навичок), виникають новітні підходи до розвитку вищої освіти як креатора професійної компетентності своїх вихованців. Такі підходи виходять з розуміння інформаційної ситуації, в якій знання, культурно-духовне надбання в системі пізнання як результат індивідуальної й колективної науково-технологічної обробки інформації, духовно-ціннісного досвіду інтегруються у загальноосвітній духовно-пізнавальний простір, в якому розгортаються певні суперечності.

Головною суперечністю сучасної пізнавально-ціннісної науково-освітньої доби є розрив між індивідуалізацією й усупільненням знання, соціальної інформації, духовно-ціннісного досвіду; між індивідуальними і загальносуспільними зусиллями у царині сучасних техніко-технологічних підходів до формування адекватної сучасним досягненням наукової картини світу, проектуючого і вмотивованого ринку праці, що на ньому застосовуються знання, уміння і навички фахівців, сформованих в системі вищої освіти.

Вирішення її полягає в наступному: уточненні мети вищої освіти для молоді особистості, її мотивів і смислів, особливо у галузі оволодіння фаховою компетентністю; модернізації змісту, організації вищої освіти відносно новітніх соціально-філософських уявлень про світ, місце в ньому людини, специфікації вищої освіти щодо сучасної інформаційно-фахової-науково-професійної світової ситуації, що в ній індивід співвідноситься із глобальним усупільненням знання і духовно-ціннісного досвіду, практичних настанов на подальше життя у світі швидкоплинних технологій й адаптації до інновацій, участі в них; застосування новітніх інформаціологічних технологій пізнання, що сягають сутнісних глибин людського буття; створення оптимальної для особистості і суспільства методолого-технологічної системи входження і праці в глобальному інформаційному просторі, де антропологічний фактор розвитку пізнавальної сфери і сфери праці стає всеохоплюючим, оскільки його дія зачіпає глибинні процеси буття людства

Інша сучасна суперечність полягає у неспівпадінні національної належності знання, духовно-ціннісного досвіду, організації вищої освіти, професійної компетентності з глобальними викликами, в контексті яких останні перетворюються на всесвітній продукт споживання, безвідносний до коренів і витоків. Інтернаціоналізація і глобалізація суспільства призвели до того, що зміни в одній галузі дуже швидко переносяться на інші, підсилюючи взаємовплив та взаємозв'язок цих сфер. За таких умов отримані знання втрачають свою індивідуальну цінність. І це викликає безліч питань стосовно подальших перспектив вкорінення здобутків вітчизняної освіти в інтернаціональний інформаційно-пізнавальний, професійно орієнтований простір.

Вища освіта у такому ракурсі повинна вирішити наступні завдання:

1) гуманізувати інформаціологічні якісні і кількісні характеристики професійно-наукового, адаптованого знання у системі вищої освіти, загальноосвітнього ринку праці; надати техніко-технологічним характеристикам розвитку пізнавального процесу індивідуалізуючи рис, коли людина не є додатком техніки та інформаційних технологій, але є її спрямовуючим началом, наповнюючи ці характеристики різнобарв'ям виявів;

2) індивідуалізувати вплив освітньо-наукової, професійно спрямованої інформації через її, з точки зору соціальної філософії, вияви на особистість як науково обгрунтованої оптимізації вибору особистісного пізнавального шляху;

3) фундаменталізувати зміст й організацію вищої освіти відносно цілісних уявлень про Всесвіт, людину, природу, суспільство, систему взаємодій «особистість-інформація»; спроектувати можливі конфігурації співвідносин у межах інтернаціональної системи «людина-інформація-техніка-технології-освіта-ринок праці»;

4) оптимально індивідуалізовано технологізувати освітньо-пізнавальний простір відносно застосування медіа-засобів, систем, прийомів, форм трансформації, модернізації науково-освітньої інформації, маючи на меті повноцінний розвиток особистості в умовах глобальних суспільних викликів;

5) організувати техніко-технологічну підтримку особистісних розвивальних пізнавально-ціннісних підходів - контекстуальних, діалогічних, ігрових, комунікативно-рольових, імітаційно-моделюючих та ін. у системі вищої освіти;

6) інтегрувати зусилля усіх навчальних, виховних, культурних, соціальних інституцій, позанавчальних організацій, структур, ЗМіД, соціального оточення, з точки зору індивідуалізованого спрямування розвитку особистості ХХІ століття; розробити глобальні системи оптимізації вироблення і застосування пізнавально-ціннісної інформації, розрахованої на проєктивні підходи до спрямування чинника техніки і технологій у людину центроване річище, гармонійно узгоджуючи таке спрямування із буттям природи.

Висновки: для досягнення інформаційно - пізнавальної оптимізації зусиль сучасної вищої освіти відносно становлення студентської молоді в глобальному світі необхідно реалізувати такі підходи:

гармонізувати пізнавальні, духовні зусилля особистості в системі вищої освіти із загальносвітовим духовно-пізнавальним простором;

стимулювати науково обгрунтоване програмування інтелектуального, емоційного, нейропсихологічного розвитку особистості через розробку новітніх шляхів наукового, ціннісного пізнання світу в цілому, світу людини, що здійснюється через інформаціологічне забезпечення цього процесу;

оптимізувати інформаційно-ціннісний простір пізнання молодого людиною світу в системі вищої освіти через навчання життю в умовах прогресуючого інформаційного середовища;

розробити проєктивні підходи до гармонізації стосунків людини і техніко-технологічних процесів, спрямованих на поступ суспільства в умовах глобальних викликів, що, у свою чергу, висуває новітні завдання у царині вищої освіти стосовно реалізації антропоного принципу розвитку науки і техніки, інноваційних технологій у галузі пізнання світу природи, суспільства і людини.

Проєктивним баченням уявляється процес створення найновіших підходів до оптимального узгодження зусиль вищої освіти та професійно-наукових установ до вироблення шляхів сучасного входження особистості – вихованця вітчизняної освіти до світового ринку праці; напрацювання новітніх соціально-філософських методологій щодо оперативного коригування процесу оволодіння професійно спрямованими знаннями, уміннями та навичками, що мають як стратегічний, так і тактичний характер стосовно реалізації особистісного потенціалу соціальної спільноти в умовах глобалізованого інформаційно-пізнавального і науково-професійного простору.

Бібліографічні посилання:

1. Абдеев Р.Ф. Философия информационной цивилизации. - М.: Владос, 1994. - 336 с.

2. **Андрущенко В.П.** Організоване суспільство. Проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: Досвід соціально-філософського аналізу. - К.: ТОВ «Атлант ЮеМСі», 2006. - 498 с.

3. **Белл. Д.** Грядущее постиндустриальное общество: Опыт социального прогнозирования / Даниел Белл [перевод с английского]. Иноземцев В.Л. (ред. и вступ. Статья. - М.: Наука, 1989. - 345 с.

4. **Гусинский Э.Н., Турчанинова Ю.И.** Введение в философию образования: Учебное пособие. - М.: Логос, 2001. - 234 с.

5. **Забродська Л.М.** Інформатизація закладу освіти: управлінський аспект. - Х.: Видавнича група «Основа», 2003. - 240 с.

6. Інтеграція вищої освіти України в європейську систему: Збірник наукових праць: За матеріалами Міжнародної науково-методологічної конференції «Інтеграція вищої освіти України в європейську систему», Дніпропетровськ, 05 травня 2001 р. / Н.Є. Бойцун (ред.); Міжнародний фонд «Відродження». - Дніпропетровськ: Арт-Прес, 2001. - 108 с.

7. **Кастельс М.** Информационная эпоха. Экономика, общество и культура. - М.: Интер-Пресс, 2000. - 345 с.

8. **Кулицький С.П.** Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління: Навчальний посібник. - К.: МАУП, 2002. - 224 с.

9. **Навроцький О.І.** Вища школа України в умовах трансформації суспільства. - Х.: Основа, 2000. - 240 с.

10. **Урсул А.Д.** Модель ноосферно-опережающего образования III-го тысячелетия //Сб. тезисов и материалов III-го Международного симпозиума «Открытое общество и устойчивое развитие». - Т. VII. - Зеленоград, 2001. - 456 с.

11. **Фініков Т.В.** Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна /Міжнародний фонд досліджень освітньої політики, Інститут економіки та права «КРОК». - К.: Таксол, 2002. - 176 с.

12. **Яблонський В.А.** Вища освіта України на рубежі тисячоліть: проблеми глобалізації та інтернаціоналізації. - К., 1998. - 278 с.

УДК 101

У. В. Хамар

СВІТОГЛЯДНИЙ ВИБІР У РАЗІ КОНФЛІКТУ КОМПОНЕНТІВ СВІТОГЛЯДУ

Проаналізовано процес вибору у разі конфлікту між компонентами світогляду. Обґрунтовано, що під час викладання філософії потрібно формувати переконання, а не лише подавати різні варіанти відповідей щодо тих чи інших філософських проблем. Зроблено висновок про необхідність демонстрації несумісності між компонентами світогляду, що є однією з умов формування переконань.

Ключові слова: світогляд, вибір, несумісність знань, викладання філософії.

Проанализирован процесс выбора при конфликте между компонентами мировоззрения. Обосновано, что во время преподавания философии необходимо формировать убеждения, а не ограничиваться изложением различных вариантов ответов относительно тех или иных философских проблем. Сделан вывод о необходимости демонстрации несовместимости между компонентами мировоззрения, что является одним из условий формирования убеждений.

Ключевые слова: мировоззрение, выбор, несовместимость знаний, преподавание философии.

The process of choice is analysed at a conflicts between the elements of worldviews. Substantiated that while teaching philosophy must be to form convictions, but not limited to presenting a variety of answers regarding certain philosophical problems. It is concluded that the need to demonstrate the incompatibility between elements of worldviews, is one of the conditions for the formation of beliefs.

Keywords: worldview, choice, incompatibility of knowledge, teaching of philosophy.

© У. В. Хамар, 2012